

Инж. Војин РАДОВИЋ:

Нове будуће културе у нашем крају ЉЕКОВИТО БИЉЕ У ОГЛЕДИМА

КОД нас постоје многе врсте љековитог и ароматичног биља које самоникло расту на нашим теренима а врло се мало користе, мада претстављају велику новчану и трговачку вриједност.

Захваљујући климатским и земљишним условима постоје могућности да се на овом терену гаје и неке врсте ароматичног биља које код нас не постоје, а које би давале добре приносе. Добар дио ових биљака до недавно је био у дивљем стању. У многим напредним пољопривредним земљама селекцијом су претворили ово биље у културно и код њега повећали како принос масе тако и садржај активних материја. Захваљујући овим постигнућима у напредним пољопривредним и индустријским земљама сада се ове биљке гаје као културне на великим површинама. Увиђајући важност ових биљака за наш крај постављени су огледи са више врста љековитог и ароматичног биља које ће нам показати могућност гајења на већим површинама. Већи дио овог биља не захтијева нарочито плодна земљишта већ се задовољава са слабијим земљиштима па је циљ ових огледа усмјерен баш у том правцу да површине готово непродуктивног земљишта искористимо за ове културе.

У сарадњи са Институтом за испитивање љековитог биља из Београда и Станице за селекцију индустријског биља из Панчева, постављени су огледи на више мјеста срезова Титоградског и Цетињског. При овом се водило рачуна да буде заступљен што већи број типова земљишта на различитим положајима у овим подручјима, како би се добила што прегледнија слика развића ових љековитих и ароматичних биљака прије него што би се приступило гајењу на већим површинама.

Огледи су обухватили оно ароматично и љековито биље које се данас много тражи на домаћем и иностраном тржишту а које има добру цијену.

Као прва, из овог низа биљака у култури код нас јесте Питома нана (*Menta piperita*). Ова се биљка употребљава за дести-

лацију етерког уља које налази вишеструку примјену у медицици и фармацеутској индустрији, тј. паста за зубе не може се израђивати без овог уља које у свом саставу садржи ментол као главни састојак пасте. Осушени лист ове биљке употребљава се као љековити чај а може се продати у неограниченим количинама.

Сљедећа биљка била би Ким (*Carum Carvi*) који се много употребљава као зачин. И у медицици има примјену. Како су услови за његово гајење повољни а ми га не производимо, то смо принуђени да га за подмирење наших потреба увозимо из иностранства.

С обзиром на благу климу нашег подручја Мајоран (*Origanum Majorana*) у нашем подручју повољно би успијевао и давао добре резултате, као они који су постигнути у Јужној Француској. Мајоран као двогодишња биљка тражи довољно топлоте за свој развој и пораст. Осушену цијелу биљку иностранство тражи у неограниченим количинама.

У нашем крају Бухач (*Chrysanthemum Cinerariaefolium*) је добро познат и има га доста у дивљем самоиноклом стању чији цвијет у великим количинама прерађује индустрија за израду прашка и разних екстракта за уништавање инсеката. Сматрало се да се са појавом средства ДТТ улога бухача смањила али се испитивањима дошло до закључка да бухач има још увијек велику примјену те су се и површине под гајеним бухачем повећале у иностранству. Наши су огледи обухватили бухач и то онај са великим садржајем активних материја који се добио путем одабирања.

У огледима је заступљен и Коријандер (*Coriander Sativum*) који се употребљава као зачин, тј. као замјена бибера. Највећа му је примјена у индустрији парфимерије зато што има необично благ и пријатан мирис. Поред овог, Коријандер припада групи врло медоносног биља те га пчеле током читавог развоја користе.

Иако Буника (*Hyoscyanus niger*) расте као самоинокла, ушла је у огледе ради испитивања за гајење на већим површинама пошто се њен осушени лист тражи у огромним количинама за справљање разних врста љекова. Гајењем Бунике жели се произвести биљка одређеног алкалоидног стандардизованог садржаја, што индустрија данас све више тражи.

Наведено љековито и ароматично биље претставља само један дио биља ове области који се почео испитивати на нашим пољима. Ово биље може да се гаји и на мањим површинама што

је врло важно за наше прилике у којима претежно проевлађују разбацане и уситњене парцеле неправилног облика. С обзиром да код нас у узгоју доминира кукуруз и пшеница чији приноси не задовољавају, то ће ове у сјетвеним површинама постепено ишче-завати пред овим новим културама економски рентабилнијим за које се ми надамо да ће дати повољне резултате и чија ће вријед-ност у приносима од 5 — 6 пута бити већа од вриједности приноса кукуруза и пшенице.

Огледи који су постављени у циљу проучавања ових љеко-витих и ароматичних биљака показале оправданост њихове намјене.